

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Difficultas I. Proponitur modus defendendi distinctionem Scotisticam in
Divinis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

QUÆSTIO I.

An distinguantur Attributa formaliter ex natura rei ab Essentia.

A Bhinc dicenda usque ad finem disputationis manca omnia erunt, sine notitia eorum, quæ fusè Tract. de Distinct. dicta sunt in Metaphysica. Ad præsentem quæstionem quod attinet, affirmant Scotistæ, negant Thomistæ: Quia verò aliqui admissa hac distinctione in Creatis, negant eandem in Divinis, liber hîc commemorare doctrinam mei in Theologia Magistri, Prioris Venceslai Daroroski viri omnium talentorum, in Provincia nostra qui eam & in Creatis, & in Divinis tenuit.

DIFFICULTAS I.

Proponitur modus defendendi distinctionem Scotificam in Divinis.

DOCEBAT 1. Prædictus Magister, quòd distinctionis Divinorum Attributorum detur fundamentum. Tum quia, si Attributa non aliud essent, quàm sola nomina, vel conceptus nostri, quos formamus de illis, verum esset dicere: Attributa Divina non sunt in Deo. Item, Intellectus noster facit Attributa: quod utrumque falsum est. Tum quia nemine cogitante verum est dicere: Deus misericordia miseretur, quod non esset verum nemine cogitante, si misericordia non datur nemine cogitante. Tum quia id docet S. Thomas in 1. d. 22. q. 1. a. 3. ad 4. Sed subnectent Thomistæ ratione nostra non fieri, sed distingui Attributa.

DOCEBAT 2. Inter Attributa quæ Divina sunt, siue comparentur inter se, siue cum Essentia, non dari distinctionem nemine cogitante, idque probabat rationibus, quas etiam tangunt Recupitus, Ruiz & Amicus. Dogmatis prima RATIO est ab Auct. & testimonio DD. Primum est D. Aug. in quæst. de Trinit. *Deus, inquit, quo est, vivit, & ex eo, quo vivit, intelligit, ex eo, quo intelligit, potest, & ex eo, quo potest, est: Quia simplex Veritatis natura unum habet esse, vivere, & omnia posse.* Ubi particula *Quo*, ut observat Amicus, importat rationem formalem, per quam res est, ergo ulterius nec vivit, nec potest, nec est, per rationem formalem aliam. Similia habet lib. 15. de Trin. c. 5. Secundum testimonium est S. Dion. de Div. Nom. c. 5. ubi inter alia dicit: *Naturam Divinam simplicitate omnem dupliciter excludere, ubi per hanc omnem dupliciter, videtur excludere omnem omnino distinctionem actualem; Arbitrarieque restringentur dicta verba, ad negandam nonnisi distinctionem realem.* Confirmatur ex Conc. Rhem. sub Eugen. 3. ubi definitur, quòd de Deo non solum possit dici, quòd sapiens sit, sed etiam, quòd sapientia sit. Jam verò nulla ratio formalis, actu

parte

item actiones, non complent esse, sed supponunt completum. Rursus, quia Divina, & immutabilia noscimus per visibilia & creata, fit, ut cum in creatis motus liberos non concipiamus per modum attributorum, sed per modum motuum, & tendentiarum in objectum, etiam debemus sic actiones Dei liberas concipere; Et sicut potentia perficiuntur suis actibus nonnisi extrinsecè, quæ extrinsecè perfectio ad præsens non facit: Itidem dicendum erit de Deo. Per hoc tamen non negatur ipsa principia actuum liberiorum, qualis est misericordia, & iustitia, verè esse Attributa.

INFERES 2. Personas in Divinis non esse perfectiones simpliciter simplices, aut quæcunque constitutiva earundem, itemque relationes &c. quia personæ sunt termini substantiales in creatis, in quibus non se habent per modum attributorum, sed supponuntur esse antequam intelligantur attributa, vel si hæc suppositio non concedatur, nunquam habebunt plus, quàm rationem termini; Ergo idem dicendum erit de personis Divinis: quidquid in oppositum dicat Ariaga.

INFERES 3. Existentiam non esse etiam nominandam perfectionem simpliciter simplicem attributalem: Ratio. Quia illud non potest habere rationem Attributi, quod pro illo priori, pro quo supponitur prior esse Essentia Attributis, jam supponitur esse: Nam pro illo priori, sunt nonnisi priora Attributis; Sed pro illo priori, pro quo supponitur Essentia Attributis prior, jam supponitur Existentia: Quomodo enim Essentia, quæ nondum intelligitur extra causas posita, poterit intelligi emanans Attributa?

PRÆMITTO 4. *Quanam sit Differentia ponenda in definitione Attributi?* Commodissime hæc ponetur, quòd emanet ex Essentia in actu posita: Per hanc enim differentiam distinguitur sufficienter ab omnibus, quæ non sunt Attributa. Unde jam definies Attributum, quòd sit Perfectio simpliciter simplex emanans, per modum proprietatis ab Essentia in actu posita.

PRÆMITTO 5. *Divisionem Attributorum, & quia omnis divisio incipit ab Esse, & non Esse, divisi possunt in positiva, & negativa.* Positiva sunt, quorum formalitas objectiva importat aliquid per modum Entis. Negativa è contra. Sed in negativis non est attendendum: An significantur termino positivo: Quia alias etiam tenetur essent quid positivum, utpote termino positivo significata; Sed debet attendi ad ipsam formalitatem objectivam. Ad quod etiam est attendendum in formalitatibus positivis: Quia hæ etiam possunt interdum negativo termino exprimi. Rursus dividuntur in Attributa Divina & Creatæ, transcendentia, & non transcendentia: Quæ jam suppono explicata in Philosophia &c. &c.

R. P.
THE MŁOD
ZIANOWSKI
Tõm. de Z.
D. VI

parte rei distincta ab aliquo, potest sic de illo vere prædicari, à quo distinguitur actu.

SECUNDA RATIO est ex illo principio ducta: *Omnia quaecunque in Deo sunt, & non dicunt oppositionem relativam sunt unum à parte rei.* Quo principio utitur S. Ansel. lib. de Incarn. Christi D. & Epistola de Process. Spiritus S. in quo fundamento ponitur hoc argumentum; Quod inter absoluta, qualia sunt Attributa in Deo, non solum est unitas, sed & summa unitas: quælibet enim perfectio in summo Ente, est summa; Non esset autem summa in Deo unitas, nisi esset exclusiva omnis pluralitatis actualis, adeoque etiam distinctionis actualis formalis.

TERTIA RATIO est. Quia essentia Divina debet esse illimitata non solum in omni genere perfectionis possibilis, verum etiam in modo eam continendi; Atqui non implicat eas contineri in Essentia Divina actu & formaliter, & hic modus continendi est perfectior, ergo. Hæc eadem ratio sic aliter proponitur. Essentia Dei debet esse in sua ratione formali, illimitata simpliciter: sicut enim de ratione Entis creati est limitatio, ita de ratione Entis increati illimitatio. Et certe si à Deo crearetur calor infinitus, licet in illo genere esset infinitus, nihilominus esset limitatum quid simpliciter: Ergo apparet, quod Essentia Divina debeat esse illimitata simpliciter. Sed nisi Attributa Divina containerentur à parte rei formaliter in Essentia Divina, Essentia Divina non esset in sua ratione formali illimitata simpliciter. Ergo. Minor probatur, quia omnia Attributa sunt de conceptu intrinseco illimitationis simpliciter. Ergo si Essentia Divina est illimitata in omni perfectione simpliciter, debet includere essentialiter, seu formaliter Attributa. Antecedens probatur: Quia si infinitas, seu illimitatio simpliciter includit in suo conceptu formaliter omnes perfectiones simpliciter, limitationem diceret, si vel unâ careret. Ergo. Quod autem docebat de Essentia includente Attributa, idem docebat de inclusione Attributorum adinvicem: Quia Sapiencia Divina per omnes est illimitata in genere Sapientie, adeoque im-participata, sibi que formaliter Divinitatem identificant, consequenter & reliquas perfectiones.

DOCEBAT 3. Quamvis inter Essentiam, & Attributa quæ Divina sunt, Itemque Attributa inter se quæ Divina, nulla sit distinctio formalis ex natura rei; Esse tamen distinctionem inter illa, quatenus dicunt rationes analogice cum creaturis communes; Adeoque Sapientiam ex vi Sapientie ut sic, non esse Essentiam ut sic, nec Essentiam ex vi Essentie, esse Sapientiam ut sic.

RATIO 2. hujus dogmatis est. Ratio formalis Sapientie Divinæ secundum vim, seu naturam suam spectatæ, non est à parte rei nemine cogitante Essentia Divina &c. Ergo Sapi-

entia ex vi Sapientie est distincta nemine cogitante formaliter à parte rei ab Essentia Divina: Hoc enim intelligitur nomine distinctionis ex natura rei in præsentia. Antecedens probatur: Quia si ratio formalis Sapientie ex vi & natura Sapientie, esset Essentia Divina, ubicunque esset vis, & ratio formalis Sapientie, ibi esset Divina Essentia, quod dici non potest; cum reperiatur in Angelis & hominibus ratio Sapientie, sine Essentia Divina. Sequela autem illa probatur: Quia nihil potest sine ratione formali consistere, sed ratio formalis debet semper comitari id, quod constituit, seu cujus est ratio formalis.

SECUNDA RATIO est. Ex Auth. S. Thomæ, qui in Apolog. quam facit pro Petro de Tarrantia, delato ad Magistrum Ordinis, quod distinctionem entitativam admitteret inter Attributa, sic mentem illius explicat: *Bonitas, inquit, Divina, est Sapientia Divina, ex hoc, quod est Divina, non ex hoc, quod est bonitas, neque ex hoc, quod est Sapientia, est bonitas; Hoc autem pertinet ad rationem bonitatis, & Sapientie, scilicet, quod competit bonitati in quantum est bonitas, & Sapientia in quantum Sapientia.*

RESPONDEBIS 1. cum Recupito. Sapientiam secundum vim seu rationem formalem Sapientie spectatam non dari à parte rei, sed solum talem ab intellectu concipi.

CONTRA EST. Eodem Magistro arguente: Quia sicut naturæ rerum & Essentie; Ita nec rationes formales dependent ab intellectu nostro, sed independenter ab omni intellectu quælibet res habet, quod sit talis vel talis naturæ: Neque enim ex eo dicitur esse talis: Quia concipitur esse talis, sed potius ideò talis concipitur, quia de se est talis; Intellectus siquidem noster, qui extrinsecè objecta afficit, non habet potestatem ad earum rationes formales intrinsecas, vel constituendas, vel ita immutandas. Addebat, hanc responsionem imaginatione laborare, dum terminum à parte rei pro eodem sumit, quod est entitativè & realiter, cum tamen negationes, privationes & similia, dentur à parte rei, & nemine cogitante: Nec tamen sunt Entitates reales.

RESPONDEBIS 2. Quod illæ rationes distinguantur non nisi fundamentaliter, & virtualiter.

CONTRA EST. Tum quia homo à parte rei convenit cum bruto in animalitate, & secundum rationalitatem actu differt à bruto. Deus item per suam Sapientiam actu convenit cum Sapientia humana, & per Divinitatem actu differt; Jam autem convenire, quod est actu à parte rei, & differre, quod est itidem actu à parte rei, non possunt esse termini idem formaliter actu à parte rei; Alioqui idem & ratione ejusdem, & esset tale, & non esset tale. Tum quia, si animalitas, & rationalitas, item ratio commu-

is sapientie in Deo reperibilis, & Deitas, non esset actu à parte rei distincta, non possent adferre actualem differentiam, vel convenientiam. Tum, quia rationes objectivas diversis definiti-
onibus ad quatuor definibiles, sicut non potest intellectus facere intrinsecè diversas; Ita nec po-
terit facere actu diversas, cum non possint esse actu diversæ, nisi sint intrinsecè diversæ: Quid-
quid enim est diversum per differentias essen-
tiales, vel per rationes intrinsecas definibiles, est intrinsecè actu diversum, ut patet ex Arist. c. 1. de Subst. & 5. Metaph. c. 9.

Quia verò communiter urgeri solet, quòd ex hac distinctione sequatur compositio in Deo, ita huic difficultati occurrebat.

Distinctio ex natura rei nullam ponit in Deo multipliciter, ex qua sequatur aliqua compositio in Deo; Ergo ex distinctione con-
creta, nulla sequetur compositio in Deo, simplici-
tati ejusdem repugnans. Conf. clara est: Quia nulla compositio fieri potest ex Unitate,
sed fieri debet ex pluralitate: proinde si nulla po-
natur dualitas, v. g. simplicitati Divinæ repu-
gnans, sequitur nihil poni, ex quo sequatur com-
positio. Ant. probatur: Quia ex concessis di-
stinctio asserta solum ponit in Deo multiplicita-
tem rationum, secundum vim suam definibilem;
Sed ex tali multipliciter nulla sequi potest cõ-
positio, quod ipsum probabat. Tum, quia quæ-
libet compositio fit ex multipliciter Entium,
vel Entitatum, rerum vel realitatum, ut adver-
tens videbit. Tum, quia pluralitas rationum
definibilium si deberet facere compositionem
in Deo, deberent prædictæ rationes inter se esse
formaliter indistinctæ: Neque enim una ratio
intelligibilis posset aliter componi cum altera,
nisi ex duabus rationibus formaliter distinctis,
foret una formaliter indistincta. Atqui hoc à
parte rei in istis rationibus repugnat: Implicat
enim ut aliqua ratio, quæ semel est diversa defi-
nitione definibilis ab alia, sit postea eadem defi-
nitione definibilis; Cum rerum Essentiæ nullo
modo immutari possint. Addebat deinde: Li-
cet quælibet ratio intelligibilis, in Deo existens,
sit realitè à parte rei ipse Deus, tamen non
quælibet ratio intelligibilis in Deo, est à parte
rei, ratio intelligibilis Deitatis; Siquidem Deus
convenit à parte rei saltem analogicè cum crea-
turis in multis rationibus intelligibilibus: Non
tamen convenit cum creaturis, in Divinitate.
Neque valet, si dicas, quòd ratio definibilis, vel
intelligibilis ut est ab alia definibili, vel intelli-
gibili distincta, est aliqua Entitas: Ergo multipli-
citas talium rationum importabit pluralitatem
Entitatum, adeoque compositionem; Non in-
quam valet, si id dicas: Est enim prædicta con-
sequencia similis huic. Modus ut est distinctus
modaliter, à re, cujus est modus, est realiter mo-
dus; Ergo modus ut est distinctus modaliter, à

re, cujus est modus, est distincta res realiter, à re,
cujus est modus.

Hæc & plura attulerat dictus meus Magi-
ster in hac materia, sit

DIFFICULTAS II.

*Examinantur Impugnationes hujus
sententia.*

PLURA argumenta, quæ contra hanc senten-
tiam adferri possent, soluta sunt alibi, præci-
puè ubi quæsitum est: An præcisiones objecti-
væ dentur actu nemine cogitante. Insuper ve-
niunt examinandæ aliæ rationes. Martinon
hic d. 3. à n. 8. proponit sua argumenta.

I. ARGUMENTUM est ab Auct. Lateran.
sub Inno. 3. c. 1. de summa Trinit.

RESPONDERI potest, quòd illo loco,
decisio sit tota ordinata ad negandam distin-
ctionem realem: Quia est ordinata ad negan-
dam distinctionem, secundum quam possit Pa-
ter unam partem substantiæ communicare, non
communicatâ alterâ; Hoc autem arguit distin-
ctionem realem. Et ex allatis dici posset, ne-
gari hanc distinctionem inter Essentiam, & At-
tributa quæ Divina sunt, non verò si sumantur se-
cundum rationes communes: Quamvis autem
Lateran: neget esse in Deo quaternitatem, ne-
gat nonnisi quaternitatem, distinctorum reali-
ter, idque colligitur ex verbis ejusdem: Quia
negat quaternitatem vi cujus Pater, Filius, &
Spiritus S. non sint eadem res, hoc est eadem
substantia, Essentia, sive natura Divina; Non ne-
gatur autem pluralitas rationum definibilium
Deo & Creaturis communium. Affirmatur-
que inibi Divina Essentia esse simplex omnino,
scilicet quæ Divina est, non verò secundum ra-
tiones communes. Et licet omnis distinctio
Entitatum repugnet omnimodæ simplicitati;
Sed non repugnat omnimodæ simplicitati, mul-
tiplicitas rationum definibilium.

INSTAT idem. Omnis distinctio quæ
est verè & à parte rei, est realis simpliciter. At-
qui per oppositos distinctio Attributorum Divi-
norum, est verè & à parte rei: Est enim tota,
quanta ante omnem operationem Intellectus.

RESPONDETUR. Hoc argum. ab Hurta-
do primùm propositum, à Recentioribus im-
pressis usurpatum solvi commodè possit, quòd
distinctio ex natura rei sit distinctio realis, in
quantum reale opponitur ficto, vel ei quod est
per solam rationem, quomodo tenebræ sunt
quid reale: Non enim est ficta, vel per solam ra-
tionem posita negatio lucis: Sed non est realis
simpliciter; Hoc est inter membra, quæ sint res,
aut plus quam formalitates, definibiles, &
conceptibiles objectivæ diversæ.

Hic idem medius terminus sic aliter propo-
nitur. Est contradictio in terminis, dicere il-
lam

R. P.
J. H. MŁOD
Zianowski
Tom. I. et II.
D. VI
S